

Тернопільська обласна бібліотека для дітей

Кожна дитина має право...

*Методико-бібліографічні матеріали
до Міжнародного дня захисту дітей*

ББК 67
К58

Кожна дитина має право ... : методико-бібліографічні матеріали / Терноп. обл. б-ка для дітей, наук.-метод. від., інформ.-бібліогр. від. ; уклад. Т. В. Хованець, Л. Р. Ігнатюк .– Тернопіль, 2015.– 18 с.

У даному виданні бібліотекарі та організатори дитячого читання знайдуть методичні рекомендації та список рекомендованої літератури щодо підготовки заходів до Міжнародного дня захисту дітей.

Матеріал підготували: Т. В. Хованець, Л. Р. Ігнатюк

Дизайн: М. Й. Наконечна

Комп'ютерний набір: Т. В. Хованець, Л. Р. Ігнатюк

Відповідальна за випуск: Н. С. Новіцька

1 червня – це, перш за все, початок довгоочікуваного літа. А також, 1 червня відзначаємо Міжнародний день захисту дітей. Цей день проходить радісно і весело, але і не забуваємо про головні ідеї цього свята – звернення уваги всього нашого суспільства на те, що дуже необхідно дітям, захист їхніх прав.

Історія цього свята починається з 1924 року. У цьому році пройшла Міжнародна конференція, на якій основним питанням обговорення було здоров'я і благополуччя дітей. Рішення відзначати 1 червня Міжнародний день захисту дітей прийняла Міжнародна демократична федерація жінок у Парижі, в листопаді 1949 року, на якому виголосили клятву про безустанну боротьбу за забезпечення міцного миру як єдиної гарантії щастя дітей.

Через рік, у 1950 році, 1 червня був проведений перший Міжнародний день захисту дітей. Після цього, свято на честь підростаючого покоління проводиться щороку 1 червня. ООН підтримала ініціативу Федерації жінок та оголосила захист прав, здоров'я і життя дитини – одним із пріоритетів у своїй діяльності.

В Україні Міжнародний день захисту дітей відзначають з 1998 року. У 1991 році Україна приєдналася до Конвенції ООН про права дитини, згідно з якою, кожна держава зобов'язана поважати та заохочувати право дитини на всебічну участь у культурному і творчому житті, забезпечувати дітям повноцінне дозвілля та відпочинок, сприяти наданню їм хороших можливостей для цього. Також цією конвенцією чітко визначено, що дитина має право на захист від фізичного та психічного насильства.

У всьому світі живе близько ста мільйонів дітей, у яких немає можливості ходити до школи. Величезна кількість дітей-сиріт, які втратили обох або одного із батьків. Через брак медикаментів за рік помирають більше десяти мільйонів дітей. Також, близько мільйона дітей не мають постійного

місця проживання і шматка хліба на столі. Серед дітей поширюються венеричні хвороби, СНІД, туберкульоз. За статистикою, все більше і більше дітей народжуються з патологією, з малою вагою та дітей-інвалідів, росте дитяча злочинність, а також дитяча наркоманія та алкоголізм. Дитяча праця залишається серйозною проблемою у світі. Також не останнє місце в цій статистиці посідає Україна.

Діти не можуть організувати демонстрації, не мають права подавати скарги до суду. Щоб подолати ці проблеми, потрібно активізувати зусилля соціальних служб та суспільства на всіх рівнях.

Основні положення Декларації прав дитини, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН, зводяться до наступних позицій:

1. Всі діти є рівними у своїх правах.
2. Всі діти мають право на любов та піклування.
3. Невід'ємне право дитини на життя.
4. Захист дітей від викрадення та продажу.
5. Діти не повинні стати жертвами насильства.
6. Всі діти мають право на повноцінне харчування.
7. Всі діти мають право на освіту.
8. Захист дітей від наркоманії.
9. Всі діти мають право на міжнародну допомогу.
10. Всі діти мають право на відпочинок.
11. Дітей не можна залучати до бойових дій.
12. Всі діти мають право на розвиток талантів.
13. Всі діти мають право на медичну допомогу.
14. Всі діти мають право на інформацію.

15. Захист прав неповнолітніх правопорушників.
16. Діти не повинні залучатися до примусової праці.
17. Особлива турбота про дітей-інвалідів.
18. Особлива турбота про дітей-сиріт.
19. Всі діти мають право на власну думку.
20. Діти мають право на об'єднання.
21. Всі діти мають право на особисте життя.
22. Дитиною вважається людина віком до 18 років.
23. Всі діти повинні знати свої права.
24. Жодна дитина не повинна бути скривджена.

Україна не виняток серед країн, що бажають кращого майбутнього для своїх дітей. Тому приєднуючись до міжнародних конвенцій, укладаючи міжнародні договори про співробітництво, беручи участь у розробці загальнонаціональних та міжнародних програм діяльності, наша країна поступово втілює в життя основні загальнолюдські цінності.

Діти повинні знати, що для них існує тільки щасливе життя. Адже дитинство – це найрадісніша і прекрасна пора в житті, яка не повинна залишати поганий відбиток на все життя.

У цей Міжнародний день, дітям доступні всі земні блага. Їм надається можливість взяти участь у різних конкурсах, розважальних заходах, для них проходять різноманітні концерти і виставки, акції.

В підготовці до відзначення Міжнародного дня захисту дітей пропонуємо до програми свята включити заходи:

- театралізоване дійство «Каруселі мрій дитячих»;
- книжковий парад «Великі права маленької людини»;
- родинний бенефіс «Заспіваймо всі разом»;
- виставка-роздум «Дитина потребує захисту!»;
- конкурс малюнка «Щасливе дитинство».

В рамках програми працівники бібліотек повинні активно ознайомлювати користувачів-дітей з новинками літератури і періодичними виданнями та проводити для них театралізовані і літературно-розважальні конкурси, вікторини, різноманітні імпровізовані мандрівки, екскурсії до книжкового Всесвіту.

Правове виховання в бібліотеці для дітей полягає у тому, щоб допомогти дітям набути елементарних знань про найважливіші закони нашої держави, а також про документи прийняті на державному та міжнародному рівнях для захисту прав дітей. Цьому сприятиме проведення таких заходів, як: диспут «Діти в правовій державі», правознавча година «Знаємо та реалізуємо свої права», гра-конкурс «Ви маєте право на життя», брейн-ринг «Правовий марафон», практикум «Знання прав не звільняє від обов'язків», лекція «Знати і суворо дотримуватись», вікторина «Закон про мене – я про Закон», «Ти і закон», мультсалон «Права дітей в мультфільмах», конкурс малюнків «Світ твоїх прав», гра «Що?Де?Коли?», конкурс «Знавці права», стенд «Вивчаємо свої права і обов'язки», брейн-ринг «На терезах Феміди», книжкові виставки «Правила і закони у твоєму житті», «Закон для всіх».

Для розвитку творчих уподобань дітей та їх здібностей доцільно організувати у бібліотеці майстер-класи в різних техніках: оригамі (мистецтво моделювання з паперу),

витинанки (вироби з паперу), декупаж (спосіб оздоблення площини за допомогою серветок і лаку), скрапбукінг (виготовлення незвичайних листівок, сімейних альбомів), торцювання (один з видів паперового рукоділля), квілінг (виготовлення плоских або об'ємних композицій зі скручених у спіралі смужок паперу), карвінг (мистецтво художнього різання по овочах і фруктах), валяння з вовни (виготовлення вовняних виробів та їх ущільнення способом зчеплення і переплетення між собою волокон вовни), канзаші (виготовлення квітів з шовку), під час яких обов'язково отримують позитивні емоції від заняття та власноруч виготовлені вироби.

Конфлікт, який триває на сході України вже забрав тисячі життів, розділив тисячі сімей та залишив тисячі дітей без батьківської турботи. Діти, які втратили свою домівку, тепер змушені пристосовуватися до нових умов життя, нового міста, школи, однокласників. У комфортній атмосфері бібліотеки у поєднанні з культурно-розважальними заходами, діти з користю проведуть своє дозвілля. Тому, в підготовці до свята необхідно залучити якомога більше дітей, родини яких потрапили в складні обставини.

1 червня – не тільки веселе свято для дітлахів, але й можливість звернення уваги всієї світової громадськості на відповідальність за долю нашого справедливого і благополучного майбутнього – дітей, нагадування суспільству про дотримання прав дитини для формування гармонійної особистості. Адже кожна дитина має право на щасливе і повноцінне дитинство.

Знати, щоб не оступитись (Права дитини)

Батенчук, Н. Права й обов'язки дитини в школі та вдома : год. спілкування / Н. Батенчук // Шк. світ.– 2013.– № 6 (берез.).– С. 19–22.

Вересоцька, В. Права людини починаються з прав дитини / В. Вересоцька // Світ дит. бібліотек.– 2010.– № 1.– С. 19–20.

Кожна дитина має право : конспект свята з правової освіти для дітей дошк. віку // БВДС.– 2014.– № 5.– С. 34–36.

Кушперук, А. Діти повинні знати про свої права / А. Кушперук // Тернопіль вечірній.– 2011.– 21 груд.– С. 1.– (Офіційне).

Матеріали до занять : заняття з прав дитини // Позакласний час.– 2012.– № 3.– С. 5–26.

Миколюк, О. Діти самостійно вирішують конфлікти : про практику відновного правосуддя в школах / О. Миколюк // День.– 2012.– 19 квіт.– С. 8.

Огняник, Л. Я – громадянин України : орг. позакласної роботи з правового виховання / Л. Огняник // Шк. світ.– 2011.– № 2 (січ.).– С. 5–10.

Олех, С. С. Знай свої права, дитино! / С. С. Олех // Розкажіть онуку.– 2014.– № 5 (трав.).– С. 15–16.

Петрушевська, М. С. Пізнаємо право : год. спілкування / М. С. Петрушевська // Шк. психологу. Усе для роботи.– 2014.– № 5.– С. 21–25.

Права дитини – найвища цінність : інформ. бібліографічний список // Шк. б-ка плюс.– 2012.– № 23–24 (груд.).– С. 13–15.

Право та гідність : [практ. вправи] // Абетка права.– 2013.– № 2–4.– С. 11–95.

Правова свідомість дітей // Позакласний час.– 2012.– № 9–10 (трав.).– С. 8–11.

Світова книга прав дитини : [Конвенція про права дитини] // Позакласний час.– 2014.– № 8.– С. 67–68.

Сметаніна, І. І. Роль бібліотеки в правовому вихованні як складової навчально-виховного процесу / І.І.Сметаніна // Шк. бібліотекар.– 2011.– № 8 (серп.).– С. 2–7.

Тиждень права у школі : план проведення // Позакласний час.– 2014.– № 11.– С. 49–51.

Хлебнікова, Т. Ще раз про безпеку : [дит. травматизм, небезпека в квартирі] / Т. Хлебнікова // Зростаємо разом.– 2010.– № 2.– С. 2–4.– (Батькам на замітку).

Чернецька, С. Чи така страшна ювеналка? : [про ювенальну юстицію в Україні] / С. Чернецька // Rіa плюс.– 2015.– 28 січ.– С. 14.

Я і мої права : правове виховання школярів // Шк. світ.– 2011.– № 9 (берез.).– (Спецвип.).

Безпека дитини в наших руках

Борусевич, Л. Проектування в освітньому процесі : міні-проект «Школа безпеки» / Л. Борусевич // Палітра педагога.– 2012.– № 1.– С. 6–8, 9–12 : фотогр.

Всесвіт безпеки : формування основ компетентності безпечної життєдіяльн. дітей // Дит. садок.– 2012.– № 21–23 (черв.).– С. 35–40.

Голояд, І. Дитина і комп'ютер : правила гри / І.Голояд // Нова Тернопільська газета.– 2012.– 25 квіт.–7 трав.– С. 6.

Гуртова, Л. Комп'ютер і дошкільник / Л. Гуртова // Дит. садок.– 2012.– № 21–22 (черв.).– С. 54–57.

Жигурова, Н. Г. Соціальна безпека дітей : блог занять для старш. дошкільників / Н. Г. Жигурова // БВДС.– 2014.– № 7 (лип.).– С. 102–106.

Кравченко, О. Дружимо з безпекою : освітній проект для старш. дошкільнят / О. Кравченко // Палітра педагога.– 2013.– № 3.– С. 10–15.

Лісюк, С. Формування здорового способу життя : урок з основ здоров'я / С. Лісюк // Здоров'я та фіз. культура.– 2010.– № 8 (берез.).– С. 9–12.

Літвінова, Т. Життя в режимі on-line : [діти і комп'ютер] / Т. Літвінова // Шк. світ.– 2012.– № 10 (берез.).– (Етика.– С. 1).

Олійник, В. Правила дорожнього руху. Дороги в мікрорайоні, громадський транспорт, зупинки. Поведінка в разі ДТП : урок з основ здоров'я / В. Олійник // Здоров'я та фіз. культура.– 2010.– № 15 (трав.).– С. 11–15.

Орлова, Т. Наші діти і телебачення : [поради психолога] / Т. Орлова // Порадниця.– 2010.– 11 берез.– С. 3.

Співак, М. Колесо життя : тренінг / М. Співак // Здоров'я та фіз. культура.– 2010.– № 6 (лют.).– С. 7–10.

Тимошенко, Н. Принципи безпечної життєдіяльності : урок з основ здоров'я / Н. Тимошенко // Здоров'я та фіз. культура.– 2010.– № 15 (трав.).– С. 23–24.

Тиха, М. Небезпека на вечірніх вулицях : жорстокі «банди» підлітків / М. Тиха // Місто.– 2009.– 25 листоп.– С. 8.

Ткаченко, В. Дивитися чи не дивитися? : телевізор та Інтернет закладають у свідомість дітей помилкові цінності / В. Ткаченко // Україна молода.– 2012.– 21 листоп.– С. 11.

Царенко, В. Правила життя вивчай та в біду не потрапляй! : заняття для дітей старш. дошк. віку / В. Царенко // Дит. садок. Фантазії вихователя.– 2014.– № 12 (черв.).– С. 20–24.

Як не стати об'єктом злочинних зазіхань // Номеродин.– 2009.– 28 жовт.– С. 6.

Дитячий рух: об'єднання та організації

Бородін, С. Скаутинг: з минулого в майбутнє / С. Бородін // Краєзнавство. Географія. Туризм.– 2009.– № 40.– С. 16–19.

Владикін, В. П. Дитячо-юнацька спілка «Козацьке братство» / В. П. Владикін // Позакласний час.– 2011.– № 8.– С. 34–42.

«Дитячі соціальні ініціативи – Україні» : положення про конкурс проектів дит. громад. об-нь (орг.) // Шк. світ.– 2011.– № 3 (січ.).– С. 18–19.

Зайченко, А. Дитячий рух в Україні сьогодні : взаємодія дит. об-нь із закладами позашк. освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шк. світ.– 2009.– № 2.– С. 1–4.

Коваль, Л. 2013-й проголошено Роком дитячої творчості / Л. Коваль // Урядовий кур'єр.– 2013.– 4 січ.– С. 4.

Проекти дитячих об'єднань : спецвип. // Шк. світ.– 2012.– № 29–30 (серп.).– С. 3–39.

Скаутські ігри та забави // Я сам(а).– 2012.– № 4.– С. 10.

Ткачук, М. Олімп для розуму : щороку укр. школярі на всесвітніх учнівських олімпіадах доводять : наші діти – одні з найздібніших у світі / М. Ткачук // Україна молода.– 2009.– 12 верес.– С. 9.

Філіпенко, І. Як у справжній сім'ї : в Україні запрацювала нова форма виховання дітей-сиріт – СОС-містечка / І. Філіпенко // День.– 2010.– 26 січ.– С. 6; Укр. тиждень.– 2010.– № 4.– С. 36–37.

Філіпенко, І. Чуття єдиної родини : для дітей із проблемних сімей створюються спеціальні центри реабілітації та пошуку нових батьків / І. Філіпенко // День.– 2010.– 16 лют.– С. 6.

Діти війни (війна на сході України)

Антіпова, А. Школа на лінії вогню : [навчання на укр. частині Луганщини] / А. Антіпова // *Голос України*.– 2014.– 18 жовт.– С. 4.

Жук, О. «Маленький Моцарт» : Христинці з Сімферополя обіцяли успішну кар'єру в Росії, але вона вибрала переселення в Київ. Бо вірить, що потрібна Україні / О. Жук // *Україна молода*.– 2014.– 23 жовт.– С. 3.– (Діти війни).

Коваль, Л. Малюки на загарбаних територіях залишаються громадянами України : неприпустимо силоміць нав'язувати і Батьківщину, і мову / Л. Коваль // *Урядовий кур'єр*.– 2014.– 26 листоп.– С. 4.– (Права дитини).

Крук, М. «І все обов'язково буде добре» : розмовляючи з дітьми про війну, важливо розставляти правильні акценти / М. Крук // *Україна молода*.– 2014.– 11 верес.– С. 13.– (Психологи радять).

Музиченко, Я. Діти не-Війни : як в умовах боїв навчати малят культури миру / Я. Музиченко // *Україна молода*.– 2014.– 29 жовт.– С. 10–11.– (Наші діти).

Наливайко, В. Недитячий рахунок : від вибуху снаряда на подвір'ї школи загинуло два підлітки / В. Наливайко // *Україна молода*.– 2014.– 7–8 листоп.– С. 13.– (Жертви війни).

Петрушкевич, О. Говоримо з дитиною про війну / О. Петрушкевич // Для мами і тата.– 2014.– № 9.– С. 1–2; 2–3.– (Радить фахівець).

Пекний, О. Бойовики на Донбасі використовують підлітків у цілях пропаганди / О. Пекний // Голос України.– 2014.– 26 листоп.– С. 16.

Пригорницький, Ю. Коли серця не мовчать : [війна – діти – пропаганда – прозріння] / Ю. Пригорницький // Літ. Україна.– 2014.– 2 жовт.– С. 3.

Права дитини у віршах

Горохова, О. Г. Королева Конвенція : [права дитини у віршах] / О. Г. Горохова // Розкажіть онуку.– 2012.– № 19–20 (жовт.).– С.126.

Декларація – це просто оголошення всіх прав : [вірш про Декларацію прав дитини] // Позакласний час.– 2014.– № 5.– С.9.

Діти в мирі хочуть жити : [вірші] // БВДС.– 2014.– № 6 (черв.).– (Веселкові сторінки.– С. 2–4); Позакласний час.– 2014.– № 5.– С. 9.

Лук'янець, Л. І. До Дня захисту дітей : [добірка віршів] / Л. І. Лук'янець // Розкажіть онуку.– 2005.– № 9–10.– С.28–29.

Сарнецька, Н. День захисту дітей : [вірш] / Н. Сарнецька // Дошк. виховання.– 2007.– № 6.– С. 19.

Свято миру і дитинства (сценарії)

Білоцерківець, Л. І. Веселкове дитинство : [сцен. свята дитинства] / Л. І. Білоцерківець // Позакласний час.– 2009.–№ 9–10.– С. 64–65.

Васильченко, Н. Ю. Королева Конвенція : сцен. / Н. Ю. Васильченко // Розкажіть онуку.– 2011.– № 19–20 (жовт.).– С. 145–146.

Гайдай, С. Діти мають право...: пізнавально-розважальне заняття, 1-й кл. / С. Гайдай // Почат. освіта.– 2011.– № 38 (жовт.).– С. 16–18.

Галайко, Н. В. Вони майбутнє України : [сцен. до Дня захисту дітей] / Н. В. Галайко // Позакласний час.– 2010.– № 5.– С. 14–15; 125–126.

Данилова, З. І. Конвенція ООН про права дитини : конкурсно-ігрова програма, 5–9 кл. / З. І. Данилова // Вих. робота в шк.– 2012.– № 5 (трав.).– С. 30–33.– (Шк. табір).

Данилюк-Шестова, О. В. Свято сподівань і надій : до Дня захисту дітей : [сцен.] / О. В. Данилюк-Шестова // Почат. навчання та виховання.– 2011.– № 14–15 (трав.).– С. 12–13.

Діти – це наші квіти! : [Міжнар. день захисту дітей у різних країнах світу] // Позакласний час.– 2013.– № 9.– С. 7.

Думенчук, Л. М. «Права та свободи твої, дитино» : виховний захід / Л. М. Думенчук // Шк. б-ка плюс.– 2012.– № 23–24 (груд.).– С. 2–4.

Кабанник, З. Диво-містечко : до Дня захисту дітей [сцен.] / З. Кабанник // Дит. садок. Мистецтво.– 2012.– № 3.– С. 13–15.

Кшемінська, В. В. Дитинство – це гомін веселий усюди! : [сцен. заходу до Дня захисту дітей] / В. В. Кшемінська, О. О. Нечипорук, Т. В. Вільчанська // Розкажіть онуку.– 2010.– № 5.– С. 152–156.

Леськова, Н. Подорож країною прав і обов'язків : [сцен.] / Н. Леськова // Початкова освіта.– 2013.– № 17 (трав.).– С. 4–9.– (Виховні заходи).

Лінниченко, Т. А. Знай свої права, дитино : виховний захід / Т. А. Лінниченко. // Почат. навчання та виховання.– 2012.– № 30 (жовт.).– С. 31–35.

Литовченко, В. Святкова дискотека в зоопарку : розвага до Дня захисту дітей / В. Литовченко // Муз. керівник.– 2012.– № 5.– С. 29–37.

Майданюк, А. Наше дитинство – найкраща пора : [сцен. до Дня захисту дітей] / А. Майданюк // Дошк. виховання.– 2010.– № 5 (трав.).– С. 28–31.

Мелодії дитинства : [сцен. до Міжнар. дня захисту дітей] // Позакласний час.– 2009.– № 9–10.– С. 88–89.

Обідець, К. О. Берег дитинства : [сцен.] / К. О. Обідець // Позакласний час.– 2013.– № 9.– С. 5–6.

Рось, Д. День захисту дітей – веселе свято! : [сцен.] / Д. Рось // Дит. садок. Мистецтво.– 2013.– № 2.– С. 10–12.